

STRUKTURA REPRODUKTVINOG IDENTITETA: UPITNIK REPRODUKTVINOG IDENTIETA

Mnogostruki načini na koje je moguće ostaviti svoju porodicu i realizovati svoj reproduktivni potencijal povezuju reproduktivne izbore sa pitanjima identiteta. Sve ovo dovelo je do koncepta reproduktivnog identiteta. Najsazetija definicija reproduktivnog identiteta jeste da se on odnosi na to kako se osoba identifikuje u pogledu svojih reproduktivnih iskustava tj. odnosi se na način na koji ljudi pridaju značenje sebi u sferi reprodukcije uopšte (Athan, 2021a). Odnosi se na način na koji osoba subjektivno tumači objektivne reproduktivne okolnosti (Athan, 2020). Ovaj termin je namerno širok, nebinaran, višestruk i fluidan, on postoji na spektru. Ova širina termina dozvoljava različite varijetete identiteta da budu uključeni i ujedinjeni pod jednim nadkriljujućim konstruktom - reproduktivnim identitetom (Athan, 2020). Konačno, reproduktivni identitet je fundamentalni aspekt toga ko smo mi, kao što su i pol, seksualnost i drugi tipovi identiteta (Athan, 2021b).

Naravno, kao psiholozi težimo da svoju nauku izgradimo na merljivim konceptima i objektivnim metodama pa je naš tim preduzeo napore da konstrukt reproduktivnog identiteta izmeri tj. kreira test koji će na adekvatan način operacionalizovati (pretoviti u merljive termine) višestruke aspekte ovog koncepta. Kako je fokus našeg projekta na identitetu i blagostanju žena koje se suočavaju sa nepolodnošću - odlučili smo da konstrukt reproduktivnog identiteta izmerimo i kod ovih žena te da strukturu samog fenomena uporedimo na uzorcima žena koje se suočavaju sa nepolodnošću i žena koje nemaju ovaj problem. Sam upitnik smo kreirali zahvaljujući kolegama (njih 11) koji su nam pomogli da procenimo koliko sami delovi upitnika (koje zovemo ajtemima, pitanjima) odgovaraju konstrukt koji nameravamo da merimo. Nakon evaluacije kreiranih ajtema koji su potekli iz teorije kao i iz intervjua sa ženama koje se suočavaju sa nepolodnošću (tj. koje su u postuku vantelesne oplodnje), isti ajtemi podvrgnuti su postupku faktorske analize (metode za utvrđivanje strukture upitnika tj. fenomena koji upitnik meri).

Tri faktora pojavila su se na oba pomenuta uzorka - **Dugotrajna/davnašnja želja za majčinstvom** (primer ajtema: "Još od rane mladosti maštam o tome da postanem majka.", "Oduvek sam jako želela da postanem majka."), **Fluidnost/promeljivost reproduktivnih usmerenja** ("Moja spremnost da postanem majka se menjala tokom života.", "Moji planovi u vezi sa dobijanjem dece su se često menjali."), kao i faktor koji smo nazvali **Identitet i svrha** (koji se odnosi na postavljanje reproduktivnih želja u centar svojih životnih nastojanja/identiteta; "Majčinstvo, tj. želja za majčinstvom je ono što me definiše.").

Faktor koji se pojavio samo na uzorku žena bez poteškoća za začecem jeste još i faktor koji smo nazvali **Negirajuće ispitivanje** (dovođenje u pitanje) svojih reproduktivnih usmerenja (želje da se imaju deca; "Često se pitam da li ja zapravo želim (da li sam zaista želela) decu ili ne."). Ovaj

faktor nije nađen na uzorku žena sa teškoćama sa začecem kako ove žene ne gaje pomenute sumnje i neodlučnosti (a pogotovo negiranje) svojih reproduktivnih želja i usmerenja.

Dva faktora koji opisuju reproduktivni identitet žena koje se suočavaju sa problemima začeca jesu **Kriza reproduktivnog identiteta** (“Osećam se nekomplentno zato što nisam majka.”, “Zato što nemam dece osećam se manje uspešnom u ulozi žene (u odnosu na žene sa decom).”) kao i faktor **Ličnog rasta** (promena koje su donela osujećena nastojanja i posledična borba sa ciljem da se imaju deca; “Suočavanje sa neplodnošću učinilo me je jačom osobom.”).

U zaključku, tim projekta InsideMe uspeo je da bazirajući se na pažljivom ispitivanju novog konstrukta reproduktivnog identiteta kako teorijskom tako i istraživačkom (kroz kvalitativnu analizu zapisa intevijua sa ženama koje se suočavaju sa neplodnošću) operacionalizuje aspekte ovog konstrukta kroz test koji smo nazvali Upitnik reproduktivnog idetiteta (Reproductive Identity Questionnaire).

Izvori:

Athan, A. M. (2020). Reproductive identity: An emerging concept. *American Psychologist*, 75(4), 445–456. <https://doi.org/10.1037/amp0000623>

Athan, A.M. (2021a, March 19). Reproductive Identity: What is it and Why is it Important? [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JYvBQY9qVZg&t=2706s>

Athan, A.M. (2021b, March 9). Celebrating International Women’s Day: From matrescence to reproductive identity [Blog post]. The motherhood center of New York. <https://themothhoodcenter.com/blog/2021/03/08/celebrating-international-womens-dayfrom-matrescence-to-reproductive-identity/>

Autor: [Nikola Ćirović](#), član tima projekta InsideMe i asistent na Departmanu za psihologiju, Filozofskog fakulteta u Nišu